

Suunnitelma kasvatukseen keskustelujen ja kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvät menettelytavat Lohjan kaupungin perusopetuksessa

Kurinpitosuunnitelma

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatukseen keskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatukseen keskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Tämä suunnitelma on osana opetussuunnitelmaa. Suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat Lohjan kaupungin tasolla yhteisiä. Suunnitelmaa voidaan koulukohtaisesti täsmentää, kuitenkin huomioon ottaen, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Kasvatukseen keskustelut

Kasvatukseen keskustelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, jonka tarkoituksena on puuttua positiivisella tavalla oppilaan huonoon käytökseen tai tapaan toimia. Kasvatukseen keskustelun avulla koulun toimintakulttuuria pyritään kehittämään positiivisen vuorovaikutuksen suuntaan ja antamaan oppilaalle mahdollisuus välittömästi pohtia rikkomuksensa seurauksia ja miten jatkossa voisi toimia toisin. Kasvatukseen keskustelu on ensisijainen keino puuttua oppilaan häiritsevään ja epäasialliseen käyttäytymiseen. Kasvatukseen keskustelu voidaan käydä, jos oppilas käyttäytyy epätoivottavalla tavalla.

Tyypillisiä kasvatukseen keskusteluasioita ovat mm:

- epäasiallinen/epäkunnioittava käytös tai kielenkäyttö
- häiriökäyttäytyminen välitunneilla
- toistuva oppituntien häirintä
- toistuva myöhästely oppitunneilta
- luvaton poissaolo oppitunneilta

- toistuva koulu- ja kotitehtävien laiminlyönti
- toistuva koulutarvikkeiden unohtaminen
- koevilppi ja väärentäminen
- tottelemattomuus henkilökuntaa kohtaan
- koulun alueelta poistuminen luvatta
- toisen omaisuuden anastaminen ja/tai turmeleminen
- teräaseen tai tulentekovälineiden tuominen kouluun
- tupakointi
- ilkivalta
- muu koulun sääntöjen rikkominen

Kasvatuskeskustelu pyritään pitämään saman päivän aikana, kun rike on tapahtunut. Keskustelun pitää pääsääntöisesti rikkeen todennut opettaja. Kasvatuskeskustelu voidaan myös järjestää yhteistyössä paikalla olleen opettajan sekä esim. luokanopettajan/luokanvalvojan tai rehtorin kanssa. Keskustelu voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella ja se voi kestää enintään kaksi tuntia.

Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se tilanteen vakavuuden huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi. Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilmaan Kasvatuskeskustelu-lomakkeelle. Lomake muodostaa keskustelun rungon.

Kasvatuskeskustelujen tarkoituksena on oppilaiden vuorovaikutustaitoja edistämällä vähentää häiriökäyttäytymistä koulussa. Kasvatuskeskustelussa oppilaan käyttäytymistä tai tapaa toimia pyritään ohjaamaan oikeiden toimintamallien suuntaan, ja hänen on itse mietittävä käyttäytymisensä seuraukset. Käyttäytymisestä keskustellaan yhdessä oppilaan kanssa, jotta oppilaalle tulisi tunne, että hänestä huolehditaan, häntä kuunnellaan ja asiat otetaan vakavasti. Oppilas joutuu myös välittömästi pohtimaan käyttäytymistään ja ottamaan vastuuta omista teoistaan. Tarvittaessa selvitetään laajemmin oppilaan epätoivotun käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot, joilla käyttäytymistä ja oppilaan hyvinvointia voidaan koulussa parantaa.

Osapuolten vastuut

Oppilas	Koulu	Koti
Ottaa vastuun itsestään ja käyttäytymisestään.	Huolehtii siitä että asia käsitellään ripeästi.	Huoltaja kannustaa rakentavalla tavalla oppilasta hoitamaan asia kuntoon.
Miettii yhdessä koulun kanssa rikkomuksen seurauksia.	Huolehtii tiedonkulusta koulun ja kodin välillä.	Tukee oppilasta ottamaan vastuun itsestään ja käyttäytymisestään.
Miettii yhdessä sekä koulun että kodin kanssa parempaa toimintamallia vastaavissa tilanteissa.	Tukee oppilasta löytämään keinot vastaavanlaisten tilanteiden välttämiseksi.	Tukee oppilasta löytämään keinot vastaavanlaisten tilanteiden välttämiseksi.

Muiden kurinpidollisten keinojen käyttö

Kasvatuskeskustelujen osoittautuessa tehottomiksi puuttumiskeinoiksi voidaan oppilaalle antaa kurinpidollinen rangaistus. Myös erityisen raskauttava teko voi johtaa kurinpidolliseen rangaistukseen.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhoitopalveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa.

36 § Kurinpito

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitorangeistuksia.

36 a § Menettely kurinpitoasiassa ja erottamisen täytäntöönpano

Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kurinpitorangeistuksen antamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi Wilmaan kohtaan Muistio (opilliset asiat).

Kirjallisesta varoituksesta päättää Lohjan kaupungin peruskouluissa rehtori.

Määräaikaisesta erottamisesta päättää Lohjan kaupungissa sivistyslautakunnan suomen- ja ruotsinkieliset jaostot.

Perusopetuslain 35-36 § mukaiset kurinpidolliset keinot ja niiden soveltaminen Lohjan kaupungin perusopetuksessa 1.8.2023						
Rangaistukset	Perusteet toimenpiteelle	Toimivalta	Kuuleminen	Kirjaaminen	Ilmoittaminen	Muuta huomioitavaa
Kasvatuskeskustelu	Oppilas häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, kts. luetellut esimerkit yllä.	Kasvatuskeskustelun määrää opettaja tai rehtori	Tapahtuu kasvatuskeskustelussa	Kirjataan Wilmaan	Kasvatuskeskustelun määräämisestä tulee ilmoittaa huoltajalle. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskustelun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi.	Ensisijainen keino, voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.
Jälki-istunto	Oppilas häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti.	Koulun opettaja tai rehtori.	Rangaistukseen johtanut teko on yksilöitävä. Ennen rangaistuksen määräämistä oppilasta on kuultava ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.	Kirjattava.	Ilmoitettava huoltajalle.	Max. 2 tuntia, jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja harjoituksia, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia.
Kirjallinen varoitus	Oppilas häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti.	Rehtori	Rangaistukseen johtanut teko on yksilöitävä. Ennen rangaistuksen määräämistä oppilasta on kuultava ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Huoltajalle on annettava tilaisuus tulla kuulluksi.	Tehtävä päätös.	Päätös tiedoksi huoltajalle. Huoltajalla valitusoikeus. *) Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.	
Määräaikainen erottaminen	Oppilas häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi.	Rehtorin esityksestä sivistyslautakunnan suomen- tai ruotsinkielinen jaosto.	Rangaistukseen johtanut teko on yksilöitävä. Ennen rangaistuksen määräämistä oppilasta on kuultava ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Huoltajalle on annettava tilaisuus tulla kuulluksi.	Tehtävä päätös.	Päätös tiedoksi huoltajalle. Huoltajalla valitusoikeus. *) Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.	Voidaan panna täytäntöön välittömästi Perusopetuslain 36 § 4 momentin nojalla.
Työrauhan ja turvallisuuden turvaamistoimet	Perusteet toimenpiteelle	Toimivalta	Kuuleminen	Kirjaaminen	Ilmoittaminen	Muuta huomioitavaa
Oppilaan poistaminen oppitunnilta tai koulun järjestäjästä tilaisuudesta	Oppilas häiritsee opetusta tai vaarantaa turvallisuuden.	Rehtori ja/tai opettaja.	Annettava poistumismääräys.	Kirjataan. Mahdollisiin voimakeinoihin turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.	Oppilaan poistamiseen johtanut syy ilmoitetaan huoltajalle. *) Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.	Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla/opettajalla on oikeus käyttää poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja. Oppilaalle on järjestettävä tarvittava oppilashuolto ja valvonta poistumaan määräämisen jälkeen.

Oppilaan osallistumisen epäminen jäljellä olevan ja tarvittaessa sitä seuraavan koulupäivän ajaksi.	Vaaran tai turvallisuutta uhkaavan tilanteen aiheuttaminen taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.	Rehtori.	Annettava poistumismääräys.	Kirjataan ja laaditaan oppilaalle henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta. Mahdollisiin voimakeinoin turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle,	Opetuksen epäämiseen johtanut syy ilmoitetaan huoltajalle. *) Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.	Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla/opettajalla on oikeus käyttää poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja. Opetuksen epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa sekä järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja hänen palatessaan opetukseen.
Esineen tai aineen haltuunotto-oikeus	Sellainen esine tai aine, jolla oppilas vaarantaa oman tai muiden turvallisuuden tai häiritsee opetusta tai oppimista.	Rehtori ja/tai opettaja.	Yksilöitävä haltuunotettava esine/aine, ja kerrottava miksi tämä otetaan haltuun.	Kirjataan. Mahdollisiin voimakeinoin turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.	Ilmoitettava huoltajalle. Opettajan tai rehtorin haltuun ottama esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen tai viimeistään työpäivän päättyessä. Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai poliisille.	Jos haltuun otettavaa kiellettyä esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja vain mikäli esineet tai aineet ovat oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia.
Tavaroiden tarkistusoikeus	Epäily sellaisen esineen tai aineen hallussapidosta, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.	Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.	Yksilöitävä epäily haltuunotettavasta esineestä/ aineesta, ja kerrottava miksi tarkastus tehdään.	Kirjataan. Mahdollisiin voimakeinoin turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.	Ilmoitettava huoltajalle.	Tästä tarkastuksen suorittamisesta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.
Oppilaan vahingonkorvaus vastuu	Tahallisuus tai tuottamuksellisuus aiheuttaa vahingonkorvausvelvollisuuden.	Jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä, koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisesti määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestyksen saattaman koulun omaisuuden tai tilan.	Vahingonkorvauksen johtanut teko tai laiminlyönti on yksilöitävä. Ennen vahingonkorvauksen määräämistä oppilasta on kuultava ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Sovittaessa rahallisesta vahingonkorvauksesta, sopijaapuolena on huoltaja.	Kirjataan.	Ilmoitettava huoltajalle.	Sivous- yms. työt (max. 2 tuntia) ja aina valvotusti, oppilas ei saa jäädä paitsi opetuksesta. Vahingonkorvauksen vaatiminen ja teosta rankaiseminen ovat toisistaan riippumattomia toimenpiteitä. Vahingonkorvausta ei saa käyttää rangaistuksenomaisesti.
	*) Perusopetuksen henkilöstöön kuuluvalla on salassapidon estämästä velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus viipymättä, jos on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää					

Hallinnon yleiset oikeusturvaperiaatteet

Hallinnon yleiset oikeusturvaperiaatteet ohjaavat ojentamista ja kurinpitoa. Hallinnon yleisiä oikeusperiaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate, suhteellisuusperiaate, objektiviteettiperiaate ja tarkoitussidonnaisuudenperiaate. Näiden toteutuminen varmistetaan opettajien perehdytyksellä.

Henkilökunnan perehdytys ja osaamisen varmistaminen

Opettajat ja rehtorit ovat virkasuhteessa, koska he käyttävät julkista valtaa muun muassa kurinpidossa. Rehtori huolehtii siitä, että opettajat perehtyvät huolellisesti kurinpidollisten toimivaltuuksiensa käyttämiseen. Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista käydään yhteisesti läpi lukuvuoden alkaessa esimerkiksi suunnittelukokouksessa. Uutta opettajaa opastettaessa perehdyttäjät käyvät suunnitelman läpi ja kertoo, kenen puoleen opettaja voi kääntyä epävarmoissa tilanteissa.

Yhteistyö kurinpitosuunnitelman laadinnassa, arvioinnissa ja päivittämisessä

Lukuvuoden alussa suunnitelma esitellään koulun oppilaille. Myös huoltajia tiedotetaan kurinpitosuunnitelmasta opetussuunnitelman osana. Kurinpitosuunnitelma arvoidaan opetussuunnitelman päivittämisen ohessa tai tarvittaessa, ja henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla suunnitelmaa päivitettäessä.